

บทที่ 6 วิธีพิจารณาความแพ่ง

วิธีพิจารณาความแพ่งของสหรัฐอเมริกาได้รับอิทธิพลจากเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ

1. วิธีการพิจารณาความแพ่งของสหรัฐอเมริกานั้นเป็นระบบกล่าวหา (adversary) มากกว่าจะเป็นระบบไต่สวน (Inquisitorial) ทำให้ทนายความทั้ง 2 ฝ่ายมีความกระตือรือร้นในการดำเนินคดีของตน ทำให้เกิดประเพณีการสวนพยานวัตถุ พยานบุคคลและข่าวสารบางอย่างไว้เพื่อเปิดเผยในเวลาอันสมควร (surprise) ในขณะเดียวกันก็เท่ากับเป็นการจำกัดบทบาทของผู้พิพากษาให้อยู่ในฐานะเป็นคนกลาง ไม่ได้เป็นผู้ค้นหาข้อเท็จจริงแห่งคดีด้วยตนเอง

2. การมีสถาบันลูกขุนซึ่งทำให้การพิจารณาไม่เย็นเยื่อ มีลักษณะจริงจัง และทำให้การพิจารณาคดีคล้ายกับการแสดงละครไปในตัว ก่อให้เกิดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะแยกหน้าที่ของลูกขุนออกไปจากผู้พิพากษา

แม้จะได้รับอิทธิพลคล้ายคลึงกันทั้ง 2 ประการนี้อย่างมากก็ตาม ศาลสหรัฐและศาลในแต่ละมลรัฐต่างก็มีกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งอันมีลักษณะเป็นของตนเองแตกต่างกันไปอย่างมาก

ตอนแรกเริ่ม มลรัฐต่าง ๆ ก็พยายามปรับกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งตามแบบอย่างของประเทศอังกฤษซึ่งประกอบด้วยระเบียบของศาล คำพิพากษาของศาล ประเพณีและกฎหมายลายลักษณ์อักษรเป็นครั้งคราว เนื่องจากหลักเกณฑ์ทางวิธีพิจารณาความแพ่งปราศจากความยืดหยุ่นและเต็มไปด้วยแบบแผนวิธี เป็นเหตุให้มีการปฏิรูปกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรเสียใหม่ การตราประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของมลรัฐนิวยอร์ก (New York) ที่เรียกว่า ฟีลด์โคด (Field Code) ปี 1848 ซึ่งเป็นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่มลรัฐต่าง ๆ นำไปเป็นแบบอย่าง ทำให้กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งส่วนใหญ่ตราขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติ แต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งทั้งหลายเองก็ไม่มี ความยืดหยุ่นเลย และมีความละเอียดมากขึ้น จึงเกิดมีแรงกดดันที่จะคืนอำนาจ การกำหนดกฎเกณฑ์วิธีพิจารณาความแพ่งแก่ศาลตามเดิม ในปี ค.ศ. 1934 รัฐสภาสหรัฐมอบให้ศาลสูงสหรัฐเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์วิธีพิจารณาความแพ่ง

สำหรับศาลชั้นต้นสหรัฐ ทั้งนี้โดยความเห็นชอบของรัฐสภา ในมลรัฐต่าง ๆ ก็มีการคืนอำนาจให้แก่ศาลในการกำหนดกฎเกณฑ์ทางวิธีพิจารณาความแพ่งเช่นเดียวกัน ศาลสูงสุด ในมลรัฐเหล่านี้เป็นผู้ใช้อำนาจนี้โดยมีกลุ่มผู้แนะนำ เช่นสภาตุลาการเป็นต้น ในปี ค.ศ. 1938 ศาลสูงสหรัฐประกาศกำหนดให้ใช้หลักวิธีพิจารณาความแพ่งสำหรับศาลสหรัฐที่ร่าง โดยคณะกรรมการแนะนำ (advisory committee) ที่มีทั้งผู้ที่เป็นผู้พิพากษาและทนายความ มีการเพิ่มเติมหลักวิธีพิจารณาความแพ่งนี้เสนอมา และมีชมรมฝ่ายตุลาการของสหรัฐซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาศาลสหรัฐระดับอาวุโสเป็นผู้ทำการศึกษาลักษณะวิธีพิจารณาความแพ่งตลอดเวลา ชมรมตุลาการนี้มีคณะกรรมการผู้พิพากษา คณะกรรมการทนายความ และคณะกรรมการศาสตราจารย์ทางกฎหมาย เป็นผู้แนะนำ

กรรมการในชมรมตุลาการนี้นำเอาหลักการสมัยใหม่ใส่เข้าไปใน วิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งนอกจากเป็นกฎหมายสำหรับศาลสหรัฐ ศาลมลรัฐส่วนมากมักจะคัดลอกไปเป็นแบบอย่างนำไปตราเป็นกฎหมาย ถึงกระนั้นก็ตาม วิธีพิจารณาความแพ่งของสหรัฐอเมริกายังแตกต่างกันอยู่อย่างมาก

วิธีพิจารณาความแพ่งของแต่ละมลรัฐ นอกจากจะมีความแตกต่างกันมากในเรื่องเขตอำนาจศาลแล้ว ยังมีความแตกต่างกันในเรื่องการเยียวยา (remedy) ที่โจทก์ประสงค์

คดีแพ่งส่วนใหญ่ในศาลมักจะเป็นคดีฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนการทำละเมิดต่อชีวิตร่างกายของโจทก์ แต่บางครั้งก็เป็นการฟ้องร้องมีลักษณะเฉพาะ เช่น การฟ้องเรียกสังหาริมทรัพย์คืนจากจำเลยที่ไม่มีสิทธิยึดถือหรือครอบครองที่เรียกว่า replevin หรือการฟ้องเพื่อเอาสิทธิการครอบครองอสังหาริมทรัพย์คืนที่เรียกว่า ejectment หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การฟ้องขับไล่นั่นเอง การฟ้องคดีที่มีชื่อดังกล่าวมานี้ยังใช้กันอยู่ทั่วไป แม้ความจริงในปัจจุบันจะมีแบบแห่งคำฟ้องอยู่เพียงแบบเดียวก็ตาม นอกจากนี้การฟ้องแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว การฟ้องเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนเป็นตัวเงินดูจะเป็นกรณีปกติ เว้นแต่โจทก์จะแสดงให้เห็นว่าค่าสินไหมทดแทนเป็นตัวเงินจะไม่เพียงพอ ศาลอาจให้การเยียวยาทางเอกควิต์ที่เรียกว่า specific performance คือการบังคับให้จำเลยปฏิบัติตามการเฉพาะสิ่ง หรือ injunction คือการห้ามมิให้จำเลยกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง

การฟ้องคดีแพ่งนั้นอาจเป็นการฟ้องคดีที่เรียกว่า คดีบุคคลสิทธิ (Action in personam) คือคดีที่ฟ้องร้องจำเลยเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนเป็นตัวเงิน การฟ้องคดีชนิดนี้ ก็เพื่อจะให้ศาลชี้ขาดสิทธิของคู่ความในข้อพิพาทและกำหนดความรับผิดชอบ การฟ้องคดีประเภทที่สอง ได้แก่การฟ้องคดีที่เรียกว่า Action in rem คือคดีที่โจทก์ต้องการให้ศาลชี้ขาดสิทธิต่าง ๆ เหนือสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ชิ้นหนึ่งชิ้นใด ศาลจะต้องมีเขตอำนาจศาลเหนือ

ทรัพย์สิน (res) ในคดีนั้น เขตอำนาจเหนือทรัพย์สินนั้นทำให้ศาลมีอำนาจชี้ขาดสิทธิของบุคคลทุกคนในโลกว่ามีผลประโยชน์อย่างไรในทรัพย์สินที่อยู่ในอำนาจศาลนั้นโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าบุคคลต่าง ๆ เหล่านั้นจะอยู่ในเขตอำนาจหรือไม่ คดีประเภทที่สาม ได้แก่คดีที่เรียกว่า Quasi in rem กล่าวคือ เป็นคดีที่โจทก์ต้องการบังคับหนี้บุคคลสิทธิจากทรัพย์สินของจำเลยที่อยู่ในเขตอำนาจศาล แต่ตัวจำเลยไม่ได้อยู่ในเขตอำนาจ โดยโจทก์จะฟ้องคดีนี้เหนือบุคคลธรรมดา และขอให้ศาลยึดทรัพย์สินหรืออายัดทรัพย์สินนั้น หลังจากที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้แล้ว ศาลย่อมจะมีเขตอำนาจศาลเหนือทรัพย์สินของจำเลยและอาจปฏิบัติต่อคดีนั้นแบบ action in rem ในส่วนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินเหล่านั้น หมายความว่าศาลมีสิทธิที่จะชี้ขาดสิทธิของคู่ความเหนือทรัพย์สินของจำเลยที่ตั้งอยู่ในเขตอำนาจศาล แม้ตัวจำเลยเองจะไม่อยู่ในเขตอำนาจศาลก็ตาม นอกจากนี้ศาลยังอาจกำหนดสิทธิของคู่ความให้แน่ชัดไปเมื่อคู่ความมีข้อพิพาทกันจริงๆ แต่ยังไม่อาจให้คำสันนิษฐานใหม่ทดแทน หรือการให้การเยียวยาอย่างอื่นยังไม่ถึงเวลา หรือไม่จำเป็น หรือไม่ได้ผล (declaratory judgement)

การฟ้องคดี

ปกติการฟ้องคดีเริ่มต้นด้วยการที่โจทก์ยื่นคำฟ้อง ซึ่งคำฟ้องจะต้องบรรยายสภาพของข้อเรียกร้องของโจทก์และคำขอการเยียวยาที่โจทก์ประสงค์ คู่ความทั้งสองฝ่ายมักมีทนายความเป็นผู้ว่าต่างและแก้ต่าง ทนายความจึงเป็นผู้ที่จะเตรียมเอกสารที่จำเป็นทั้งหมดและเป็นผู้มาศาล เมื่อศาลรับฟ้องแล้วจะมีหมาย (summons) แจกไปยังจำเลยว่าตัวจำเลยถูกฟ้องเป็นคดีในศาลและให้จำเลยทำคำให้การ (answer) แก่ฟ้อง การส่งหมายศาลเพื่อแจ้งแก่จำเลยจะต้องได้มาตรฐานตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ จะต้องแจ้งแก่จำเลยด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดในลักษณะอันควรทำให้จำเลยสามารถทราบถึงการถูกฟ้องร้องในคดีนั้น ปกติอาจส่งหมายให้ตัวจำเลยเอง หรือฝากไว้กับบุคคลที่อาศัยอยู่กับจำเลยหรือฝากไว้กับบุคคลที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบอาชีพเดียวกัน ในกรณีพิเศษอาจต้องส่งหมายให้จำเลยทางไปรษณีย์หรือโฆษณาในหน้าหนังสือพิมพ์ก็ได้

ปกติจำเลยจะยื่นคำให้การ (answer) เพื่อแก้ข้อกล่าวหาของคำฟ้อง ถ้าหากจำเลยไม่ยื่นคำให้การแก้ฟ้องภายในเวลาที่ศาลกำหนด ศาลจะชี้ขาดตัดสินให้โจทก์ชนะคดีในฐานะที่จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ คำฟ้องของโจทก์ เรียกว่า complaint คำให้การของจำเลยเรียกว่า

answer และคำแก้คำให้การของโจทก์⁽¹⁾ ที่โจทก์อาจยื่นต่อศาลรวมเรียกว่า pleadings ซึ่งอาจเทียบได้กับคำคู่ความของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งของไทยเรา บางครั้งในคำฟ้องนั้นเองอาจมีคำขอให้ศาลใช้วิธีการชั่วคราวก่อนคำพิพากษายัตถ์ของจำเลยไว้ก่อน ถ้าหากโจทก์เกรงว่าเมื่อตนชนะคดีแล้ว จำเลยอาจไม่มีทรัพย์สินมาชำระหนี้ตามคำพิพากษา บางครั้งอาจเป็นเรื่องที่โจทก์ขอให้ศาลห้ามจำเลยกระทำการบางอย่าง อันเป็นผลเสียหายแก่คดีของโจทก์เป็นการชั่วคราว

ก่อนที่มีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง การเขียนคำฟ้องต้องเป็นไปตามหลักการเขียนคำฟ้องของคอมมอนลอว์ที่เรียกว่า common law pleading คือคู่ความจะเขียนคำฟ้องและคำให้การให้เหลือประเด็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายเพียงข้อเดียวก่อนการพิจารณา หลักวิธีพิจารณาความแพ่งศาลสหรัฐได้เปลี่ยนแปลงการเขียนคำฟ้องว่าต้องกล่าวเพียงข้อเท็จจริง ซึ่งโจทก์จะต้องพิสูจน์ในการพิจารณาเท่านั้น การบรรยายฟ้องต้องเขียนด้วยข้อความสั้น ๆ ด้วยภาษาธรรมดา กล่าวถึงข้อเรียกร้องของโจทก์พร้อมทั้งการเยียวยาที่โจทก์มีสิทธิจะได้รับตามกฎหมาย ก่อนการพิจารณาศาลอาจเรียกคู่ความมาประชุม คู่ความจะต้องมาศาล เพื่อศาลจะได้ทำการไต่สวนเพื่อจำกัดประเด็นข้อพิพาท และดูว่าคู่ความยอมรับกันในประเด็นใด หลักเลี่ยงการพิสูจน์ที่ไม่จำเป็น ผลพลอยได้ที่สำคัญของการประชุมคู่ความก่อนการพิจารณาคือการที่คู่ความสามารถตกลงกันได้โดยไม่จำเป็นต้องมีการพิจารณาคดีนั้นหรือบางครั้งทำให้การพิจารณาลงเนื่องจากมีการยอมรับกันในประเด็นข้อพิพาทบางอัน

บางครั้งวิธีการก่อนการพิจารณามีผลให้ศาลชี้ขาดได้ว่าไม่จำเป็นต้องมีการพิจารณาจำเลยอาจยื่นคำร้องขอให้ศาลยกคำฟ้องโจทก์เสียโดยอ้างเหตุว่า โดยข้อกฎหมายแล้ว ข้อเท็จจริงเท่าที่ปรากฏในคำฟ้องไม่เพียงพอที่จะเป็นฟ้องได้ หรือข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำฟ้องไม่เพียงพอที่จะได้รับการเยียวยาโดยข้อกฎหมายซึ่งศาลจะเห็นด้วยกับคำร้องของจำเลยในกรณีนี้ก็ต่อเมื่อถึงแม้ข้อเท็จจริงเป็นดังคำฟ้องของโจทก์ โจทก์ก็ไม่มีสิทธิได้รับการเยียวยาโดยข้อกฎหมาย แต่คำร้องเช่นนี้ของจำเลยมักจะไม่ทำให้การฟ้องร้องลดลง เพราะถ้าหากโจทก์เห็นว่าคำฟ้องของตนไม่เพียงพอก็อาจขอเพิ่มเติมฟ้องได้ ถ้าหากคำฟ้องของโจทก์มีข้อเท็จจริงเพียงพอ จำเลยก็จะยื่นให้การต่อศาลเป็นการตั้งประเด็นข้อเท็จจริง คำให้การนั้นอาจปฏิเสธข้อกล่าวหาของโจทก์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรืออาจยกข้อเท็จจริงเพิ่มเติมอันเป็นข้อต่อสู้ ตามแบบวิธีก่อนพิจารณาศาลอาจชี้ขาดข้อเท็จจริงก่อนมีการพิจารณาในศาล

---

(1) คำแก้คำให้การของโจทก์เรียกว่า Reply

ก็ได้ อีกประการหนึ่งศาลอาญาคำร้องของจำเลยที่ขอให้ศาลยกคำฟ้องโจทก์เสียด้วย เหตุประการต่าง ๆ เช่น ศาลไม่มีเขตอำนาจเหนือคดีที่โจทก์นำมาขึ้นฟ้อง เป็นต้น

เมื่อศาลไม่ได้ยกคำฟ้องของโจทก์ด้วยเหตุต่าง ๆ โจทก์ก็จะขอให้เจ้าหน้าที่ของศาลลงลำดับเลขคดีเพื่อพิจารณาในศาลต่อไป ลำดับคดีเรียกว่า calendar หรือ docket

เนื่องจากจำนวนคดีในแต่ละศาลมีมากน้อยไม่เท่ากัน เพราะฉะนั้น บางครั้งอาจจะรอไปมากกว่าหนึ่งปีจึงจะพิจารณาคดีนั้น ทั้งนี้ สุดแล้วแต่ว่าศาลนั้นมีคดีมากหรือน้อยเพียงไร

เพื่อที่จะให้เข้าใจการพิจารณาคดีโดยใช้ระบบลูกขุน เราต้องรู้ว่ามันเกิดขึ้นมาอย่างไร ในตอนที่ชาวนอร์แมนบุกเข้ามาในอังกฤษ วิธีการพิจารณาคดีมีอยู่ 2 แบบด้วยกัน วิธีหนึ่ง ได้แก่การสาบานตน (Compurgation) โดยจำเลยในคดีอาญาหรือแพ่งก็ตาม ถ้าหากสามารถหาเพื่อนบ้านจำนวน 36 คนมาเคลมและสาบานว่าตนเองเชื่อคำให้การของจำเลยว่ามีเจตนาบริสุทธิ์ ศาลจะพิจารณาคดีให้ปล่อยตัวจำเลยไป วิธีการพิจารณาคดีแบบนี้เริ่มยกเลิกไปเมื่อปี ค.ศ. 1833

วิธีที่สอง เป็นการพิจารณาคดีโดยวิธีพิสูจน์ด้วยไฟหรือน้ำ (trial by fire or ordeal) โดยเชื่อกันว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะช่วยให้ผู้บริสุทธิ์ปลอดภัยจากการที่จะต้องทนกับเหตุการณ์ที่จำเลยจะผ่านกรณีสัจจะ การพิสูจน์ด้วยไฟมีอยู่ 2 อย่าง คือ การพิสูจน์ด้วยไฟหรือน้ำ การพิสูจน์ด้วยไฟนั้น จำกัดไว้สำหรับพวกขุนนาง ส่วนการพิสูจน์ด้วยน้ำจำกัดไว้สำหรับสามัญชน การพิสูจน์ด้วยไฟมีวิธีการดังนี้คือ จำเลยจะต้องเดินเท้าไปลงร้อนจัด หน้าประมณ 1-3 ปอนด์ หรือผูกตา จำเลยแล้วให้เดินเท้าไปลงบนหินไถ่น้ำไฟลงร้อนจัด บางชนกนจำนวนเก้าสิบ

ส่วนการพิสูจน์ด้วยน้ำ จะพิสูจน์ด้วยน้ำร้อนหรือน้ำเย็นก็ได้ การพิสูจน์ด้วยน้ำร้อน ได้แก่การจุ่มมือลงไปใต้น้ำร้อนจนถึงข้อศอก และชักมือออกทันทีไม่ให้บาดเจ็บก็ได้เลย การพิสูจน์ด้วยน้ำเย็นได้แก่การที่จำเลยจะต้องกระโดดลงไปในน้ำ ถ้าลอยขึ้นโดยไม่ได้ใช้วิธีว่ายน้ำถือว่าผิดจริง แต่ถ้าจมลงไปใต้น้ำก็เป็นผู้บริสุทธิ์ ชาวนอร์แมนเน้นเอาการพิจารณาคดีด้วยการสู้รบเข้ามาในเกาะอังกฤษ ฝ่ายที่สู้รบชนะในการต่อสู้เป็นผู้ชนะในคดีนั้น การพิจารณาคดีแบบนี้ยกเลิกไปเมื่อ ค.ศ. 1819

ชาวนอร์แมนก็ได้นำเอาสิ่งที่เริ่มต้นต่อของระบบการพิจารณาคดีโดยใช้ลูกขุนเข้ามาด้วย กล่าวคือ ชาวนอร์แมนใช้คน 12 คนทำหน้าที่สืบสวนศาลสอบสวน (Court of Inquest) เพื่อชี้ขาดในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน โดยเฉพาะที่ดินที่พระเจ้าแผ่นดินสามารถอ้างสิทธิ์เอาได้ นับเป็นที่มาของการใช้คน 12 คน ที่ไม่ต้องใช้ 12 คน มีเรื่องเล่ากันต่อมาว่า เพราะต้องการให้ตัวเลขตรงกับจำนวนสภา 12 คนแรกที่พระเยซูทรงคัดเลือกไว้เพื่อเผยแพร่คริสต์ศาสนา

ในปี ค.ศ. 1215 มีการด้นรนต์ต่อสู้ระหว่างกษัตริย์จอห์นและขุนนางอังกฤษ กล่าวคือ กษัตริย์จอห์น ทรงซูดริค และกดขี่พวกขุนนาง แต่กษัตริย์จอห์นก็ทรงได้รับการสนับสนุนจากผู้พิพากษา เนื่องจากทรงมีอิสระในการแต่งตั้งและถอดถอนผู้พิพากษาตามพระราชอัชฌาศัย ขุนนางจำนวน 12 คน และพระจำนวน 12 รูป จึงบังคับให้กษัตริย์จอห์นลงนามในมหาบัตร (Magne Carta) บทบัญญัติซึ่งเป็นที่น่าสนใจมีความว่า “freeman จะถูกควบคุมหรือจำขัง หรือจะถูกริบเอากรรมสิทธิ์ในที่ดิน หรือถูกตัดรอนเสรีภาพ หรือลงโทษไม่ได้ เว้นแต่ได้รับการตัดสินของบุคคลที่อยู่ในฐานันดรเดียวกัน หรือตามหลักนิติธรรมของแผ่นดิน” โดยข้อกำหนดของมหาบัตรเอง มีผู้เข้าใจผิดคิดว่าเป็นการกำหนดให้ชาวอังกฤษทุกคนมีสิทธิได้รับการพิจารณาโดยลูกขุนในศาล แต่ความจริงมิใช่เช่นนั้น คำว่า freemanในที่นี้ไม่ใช่ free man ที่หมายความถึงเสรีชนทั่วไป แต่ freeman ในมหาบัตร หมายความว่าพวกขุนนางที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่สามารถตกทอดไปยังทายาท สิ่งที่เข้าใจผิดอีกข้อหนึ่งได้แก่ คำว่าหลักนิติธรรมของแผ่นดิน (The Law Of The Land) วลีนี้เป็นแต่การให้ประกันแก่พวกขุนนางว่า พวกขุนนางยังคงใช้การพิจารณาคดีด้วยการต่อสู้ต่อไปได้ กษัตริย์จะยึดเอาทรัพย์สินของพวกขุนนางโดยพลการไม่ได้ กษัตริย์ยังคงประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชนต่อไป ส่วนพวกขุนนางจะได้รับการพิจารณาพิพากษาโดยบุคคลที่อยู่ในฐานันดรเดียวกัน จึงเห็นได้ว่า มหาบัตรนี้เป็นแต่เพียงปฏิญญาระหว่างพวกขุนนางกับกษัตริย์เท่านั้น ไม่ได้เป็นเครื่องพัฒนาการพิจารณาโดยลูกขุนแต่อย่างใดเลย พวกขุนนางซึ่งมีชัยในการช่วงชิงอำนาจเหนือกษัตริย์จึงจัดตั้งศาลของตนเองและใช้อำนาจด้วยความไม่เป็นธรรมต่อผู้อยู่ใต้อำนาจ พวกที่ไม่ใช่ขุนนางจึงไม่ได้รับความเป็นธรรมอย่างยิ่ง เพื่อแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าว สภาผู้แทนราษฎรจึงตรากฎหมายที่เรียกว่า Statute of Westminster นับเป็นกฎหมายฉบับแรกขึ้นในปี ค.ศ. 1275 ขยายความในข้อความที่ได้กล่าวมาข้างต้นในแมกนาคาร์ต้า ให้คลุมไปถึงพวกสามัญชนด้วยคือข้อความที่ว่าบุคคลจะถูกปรับหรือลงโทษโดยลำเอียง โดยไม่มีเหตุผลไม่ได้ และต้องตามสภาพของการละเมิด และโดยคำตัดสินของบุคคลที่มีฐานันดรเดียวกัน

ความหมายที่แท้จริงของแมกนาคาร์ต้าและ Statute of Westminster ก็เพื่อก่อตั้งหลักนิติธรรมอันถูกต้อง หลักการอันนี้ได้นำไปบัญญัติไว้ในบทเพิ่มเติมที่ 5 ของรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา และพระราชบัญญัติเดียวกันนี้เองกำหนดให้มีศาลหลวงเคลื่อนที่จากท้องที่หนึ่งไปยังอีกท้องที่หนึ่ง และกำหนดการพิจารณาขึ้นเช่นเดียวกับศาลเคลื่อนที่ในปัจจุบัน เมื่อศาลกำหนดการพิจารณาขึ้น ผู้คนที่อาศัยบริเวณที่ศาลทำการพิจารณาต้องมีรายงานว่ามีกระทำความผิดทางอาญาโดยพวก Villeins อย่างไรบ้าง ผู้ต้องสงสัยจะถูกนำมาพิจารณา ลูกขุนซึ่งมีทั้งหมด 12 คนเป็นผู้อยู่ในบริเวณดังกล่าว เป็นผู้รู้ความจริงในคดีนั้นดี ฝ่ายที่แพ้

คดีอาจร้องขอให้พิจารณาโดยขุนนางจำนวน 24 คน เป็นวิธีการอุทธรณ์ครั้งแรกในประเทศอังกฤษ ถ้าคณะขุนนาง ชุดหลังพิพากษาคดีตรงข้ามกับคณะลูกขุนชุดแรก ลูกขุนทั้ง 12 นายก็มีความผิดจะต้องถูกปรับ บางกรณีรุนแรงถึงกับริบทรัพย์สินทั้งหมดของลูกขุน

เมื่อถือว่าลูกขุนเป็นพยานในคดีด้วย การถูกหาว่ามีความแปรเปลี่ยนก็เปรียบเทียบได้เท่ากับเป็นพยานเท็จนั่นเอง การเกรงกลัวต่อข้อกล่าวหาว่ามีความแปรเปลี่ยน จึงทำให้มีคำตัดสินคดีที่ตั้งอยู่บนรากฐานของความเหมาะสม

ในช่วงระยะเวลาตัวเอง ประเทศอังกฤษยังไม่มีทนายความ จนกระทั่งถึงประมาณปี ค.ศ. 1300 รัฐสภาอังกฤษจึงอนุมัติให้คน 40 คนเป็นทนายความ ซึ่งเป็นจำนวนที่คิดว่าเพียงพอสำหรับความจำเป็นของประเทศในเวลานั้น

เมื่อจำนวนของพลเมืองเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นการยากที่จะหาคนจำนวน 12 คนที่ทราบการกระทำต่าง ๆ ของเพื่อนบ้านและทราบข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะเป็นพยานและลูกขุนกรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม การใช้พยานบุคคลในศาลโดยเปิดเผย นับว่ามีความมั่นคงพอสมควร

ดังนั้น ระบบลูกขุนจึงเปลี่ยนมาเป็นรูปแบบที่เราใช้อยู่ในปัจจุบัน กล่าวคือ มีการเปลี่ยนจากการที่จะเป็นลูกขุนได้เพราะรู้ข้อเท็จจริงในคดี มากลายเป็นว่าการที่จะเป็นลูกขุนได้เพราะว่าบุคคลนั้นไม่รู้ข้อเท็จจริงในคดีนั้นมาก่อน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติเพื่อกำหนดคุณสมบัติของผู้จะเป็นลูกขุน และการคัดเลือกลูกขุนรวมทั้งหลักลักษณะพยานด้วย

หลักฐานแรกสุดที่บ้านที่กการพิจารณาคดีโดยลูกขุนที่เกือบจะมีลักษณะเดียวกับปัจจุบันนี้ปรากฏในหนังสือบันทึกคำพิพากษาที่มีชื่อเรียกว่า เยียร์ บุก (Year Book) ในรัชสมัยพระเจ้าเฮนรี ที่ 4 (Henry IV) ซึ่งครองราชย์ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1399-1413 มีนักเขียนคนหนึ่ง ในรัชสมัยพระเจ้าเฮนรี ที่ 6 (1422-1471) เคยเขียนบรรยายระบบการพิจารณาของศาลโดยระบบลูกขุน ซึ่งเห็นได้ว่ามีลักษณะเดียวกับระบบลูกขุนในปัจจุบันนี้ ยกเว้นแต่เพียงว่าลูกขุนที่มีความรู้ในเหตุการณ์เท่านั้นที่มีสิทธิเป็นลูกขุน ระบบลูกขุนในตอนนั้นไม่อาจยังการก่อกำเนิดของศาล สตาร์ แชมเบอร์ (Star Chamber) ซึ่งดำรงอยู่ตั้งแต่ปี 1510-1603 ศาลสตาร์ แชมเบอร์มีเขตอำนาจทางคดีอาญาและทางแพ่งอย่างกว้างขวาง ได้รับการยกเว้นจากการแทรกแซงของลูกขุนและสามารถลงโทษได้ทุกชนิด ยกเว้นโทษประหารชีวิต ในระหว่างที่มีศาลสตาร์แชมเบอร์นั้น เพียงแต่ถูกกล่าวหา ก็เหมือนกับได้รับการลงโทษแล้ว เหตุก็คือว่าผู้พิพากษาเลวร้ายมาก เนื่องจากยอมอยู่ใต้เอาผิดของกษัตริย์และจำกัตพยานหลักฐานมิให้ลูกขุนรับรู้ ลูกขุนเองก็มีความเกรงกลัวต่อผู้พิพากษาที่จะหาว่าลูกขุนตัดสินตรง

กับพยานหลักฐาน ตรอบใดที่มีความผิดฐานตัดสินไม่ตรงกับพยานหลักฐาน (attaint) การพิจารณาโดยลูกขุนอย่างแท้จริงก็มีไม่ได้ แม้จะมีวิธีพิจารณาคดีย้ายคลึงกับปัจจุบันก็ตาม ความผิดฐานตัดสินไม่ตรงกับพยานหลักฐาน (attaint) ถูกยกเลิกไปในปี ค.ศ. 1670 ในปีนี้เองมีการพิจารณาคดีหนึ่งในศาลเซสชัน (Sessions Court) จำเลยสองคนถูกกล่าวหาว่าสมคบกันเพื่อกระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมาย จำเลยนายหนึ่งคือ นายวิลเลียม เพนน์ (William Penn) ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งอาณานิคมเพนซิลเวเนีย ลูกขุนตัดสินใจให้จำเลยพ้นผิดทั้ง ๆ ที่มีพยานหลักฐานอันเป็นปฏิปักษ์ต่อจำเลยอย่างมากก็ตาม ลูกขุนถูกตัดสินมีผิดฐานตัดสินความขัดต่อพยานหลักฐานโดยให้จำเลยที่มีความผิดอย่างชัดเจนพ้นความผิดไป อันเป็นการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพของกษัตริย์และขัดต่อคำสั่งของศาล ลูกขุนที่มีชื่อ บุษเชลล์ (Bushell) จึงอุทธรณ์คำสั่งลงโทษไปยังศาลคอมมอนพลีส ประธานศาลคอมมอนพลีสได้เขียนความเห็นในคำพิพากษาที่มีความสำคัญยิ่ง ยกเลิกความผิดฐานตัดสินความขัดกับพยานหลักฐาน (attaint)

จึงเห็นได้ว่าเป็นการต่อสู้อันยาวนานเริ่มตั้งแต่คนธรรมดาพยายามหลีกเลี่ยงให้พ้นศาลศาสนาอันเลวร้ายของพวกนอร์แมนที่ชอบสอดเข้าไปในเรื่องภายในของครอบครัวของผู้อื่น จนจำเลยได้รับสิทธิให้การเป็นพยานในศาลอันเปิดเผยภายใต้คำสาบานเป็นการป้องกันการให้การอันเป็นเท็จ โดยผู้กล่าวหาจะต้องเผชิญหน้าจำเลยในศาลและจะต้องถูกถามคำถามภายหลังจึงมีหนทางกีดกันมิให้ตุลาการที่เห็นแก่ทรัพย์สินตัดสินข้อเท็จจริงตามจินตนาการของตนเอง และโอนหน้าที่นี้ไปยังลูกขุนที่ประกอบด้วยคนทั่วไป จำเลยมีหนทางขัดขวางการเปิดเผยในการกล่าวหาว่าผู้อื่นกระทำความผิด เพราะว่าตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ฝ่ายอัยการจะต้องพิสูจน์ความผิดนั้นในศาลอันเปิดเผย และจะหวังอาศัยตุลาการที่ขึ้นอยู่กับกษัตริย์ไม่ได้อีกแล้ว เท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นสถานะทางกฎหมายว่าด้วยการพิจารณาคดีโดยลูกขุนที่ชาวอังกฤษนำมาสู่ประเทศสหรัฐอเมริกา

การต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งการพิจารณาโดยลูกขุนตั้งอยู่บนรากฐานที่ว่าต้องการให้ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดได้รับการพิจารณาด้วยความเป็นธรรม การต่อสู้นี้ได้หยุดยั้งเมื่อชาวอาณานิคมนำเอาระบบความยุติธรรมมาสู่โลกใหม่ ตุลาการในอาณานิคมอเมริกันก็พยายามครอบงำลูกขุนเช่นเดียวกัน เพื่อให้พ้นจากแรงกดดัน จึงจำเป็นต้องจัดตั้งระบบการพิจารณาโดยลูกขุนอย่างที่เรเห็นในปัจจุบันนี้

มีเหตุการณ์ที่สำคัญ 2 อย่างที่มีผลต่อการเปลี่ยนครั้งนี้ คือ

อันแรกเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1734 โดยมีนายจอห์น ปีเตอร์ เซ็นเกอร์

ถูกฟ้องและห้ามนั่งในศาลเมืองนิวยอร์ก คดีนี้เป็นคดีเกี่ยวกับเสรีภาพในการพูดและเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ที่จะวิพากษ์วิจารณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งในคดีนี้ได้แก่ผู้ว่าราชการรัฐครอสบี้ เช่นเกอร์ ได้ตีพิมพ์ข้อความหมิ่นประมาทผู้ว่าราชการรัฐ "ไม่มีทนายความคนใดในรัฐนิวยอร์กยอมแก้ต่างให้เขา ครอสบี้จึงว่าจ้างทนายความมาจากรัฐฟิลาเดลเฟีย ในการพิจารณาคดี ผู้พิพากษา เดอ แลนซี (De Lancy) ได้สั่งให้ลูกขุนชี้ขาดว่ามีการตีพิมพ์ข้อความหมิ่นประมาทหรือไม่เท่า่นั้น และตัวท่านเองจะเป็นผู้ชี้ขาดว่าข้อความนั้นจะเป็นหมิ่นประมาทหรือไม่ ลูกขุนจึงพิพากษาด้วยการชี้ขาดว่าจำเลยไม่มีความผิด เป็นการแสดงให้เห็นถึงการใช้อำนาจของลูกขุน การกระทำครั้งนี้เป็นที่กล่าวขวัญกันทั่วอาณาเขต และเป็นที่ยอมรับเหมือนกับการประกาศอิสรภาพที่ยุติการครอบงำของตุลาการ จึงอาจกล่าวได้ว่าระบบการพิจารณาโดยลูกขุนมีความสมบูรณ์เต็มที่ และอำนาจของลูกขุนก็ถึงขีดสุดยอด ในคดีเช่นเกอร์นี้เอง

เหตุการณ์ที่สองก็คือชื่อเขียนของท่านเซอร์ วิลเลียม บี. แบล็คสโตน (Sir William B. Blackstone) ท่านผู้นี้เป็นบุคคลที่มีความสำคัญในประเทศอังกฤษในตอนกลางศตวรรษที่สิบแปด แบล็คสโตนกำเนิดในปี ค.ศ. 1723 เมื่ออายุได้ 15 ปีจึงเข้าศึกษาในวิทยาลัยเพมบรุค (Pembroke College) มหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ด ได้รับปริญญาตรีทางกฎหมายในปี ค.ศ. 1745 ท่านสอนกฎหมายอยู่ในมหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ด และเป็นศาสตราจารย์ทางกฎหมายเมื่อปี ค.ศ. 1758 ต่อมาเมื่อซัสเซกซ์เป็นทนายความอยู่ในกรุงลอนดอน และเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี ค.ศ. 1761 ภายหลังได้รับแต่งตั้งให้เป็นอธิบดีและผู้พิพากษาในศาลคอมมอนพลัส ท่านได้เรียบเรียงตำรากฎหมายคอมมอนลอว์ฉบับสมบูรณ์ที่มีข้อความกว่า 110 หัวข้อด้วยกัน พิมพ์เป็น 3 เล่ม เล่มที่หนึ่งพิมพ์ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1765 ภายหลังชื่อว่า "คำอธิบายกฎหมายคอมมอนลอว์" (Commentaries on the Common Law)

ผลงานของแบล็คสโตนจำหน่ายได้จำนวนมากทั้งในอังกฤษและในอาณานิคมสหรัฐอเมริกา นับเป็นครั้งแรกที่มีการสำรวจตีราคาเงินและวัดขนาดราคาของคอมมอนลอว์โดยละเอียดที่อาจเข้าใจได้ง่ายเป็นที่เชื่อถือได้ การใช้หนังสือคำอธิบายกฎหมายคอมมอนลอว์ก่อนหน้าและภายหลังการประกาศอิสรภาพทำให้สหรัฐอเมริกาใช้กฎหมายคอมมอนลอว์ร่วมกัน และนับว่ามีส่วนอย่างมากที่ทำให้การรับรัฐธรรมนูญของรัฐบาลกลาเวสตันลุล่วงไปด้วยดี

ภายหลังสมัยแบล็คสโตน แม้หลักกฎหมายคอมมอนลอว์ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากก็ตาม แต่หนังสือคำอธิบายกฎหมายอังกฤษของแบล็คสโตนก็ยังเป็นหลักฐานแห่งกฎหมายที่เป็นอยู่ในสมัยการปฏิวัติของสหรัฐได้อย่างดี

สหรัฐอเมริกาปรับเอาระบบการพิจารณาโดยลูกขุน

ชาวอาณานิคมสหรัฐมีความไม่พอใจการดำเนินการของอาณานิคมอยู่แล้ว และในคำประกาศอิสรภาพก็ชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของกษัตริย์อังกฤษเกี่ยวกับการดำเนินงานของศาลไว้ 2 ประการ ดังนี้คือ

“พระองค์ทำให้ผู้พิพากษาขึ้นอยู่กับพระราชประสงค์ของพระองค์แต่เพียงผู้เดียว ไม่ว่าจะเป็นอาชญากรที่ดี การอยู่ในตำแหน่งที่ดี และจำนวนเงินเดือนและการจ่ายเงินเดือนที่ดี”

เป็นที่คาดหมายกันว่าชาวอาณานิคมจะตั้งระบบงานยุติธรรมที่ตุลาการจะเป็นอิสระจากการครอบงำของแหล่งต่าง ๆ และมีการก่อตั้งสิทธิของบุคคลทุกคนที่จะได้รับการพิจารณาโดยลูกขุน ชาวอาณานิคมก็ประสบความสำเร็จจนกลายเป็นมรดกตกทอดมาถึงชาวอเมริกันยุคปัจจุบัน

คำประกาศอิสรภาพทำให้แต่ละมลรัฐมีฐานะเป็นรัฐอิสระ มีอำนาจอธิปไตยโดยบริบูรณ์ แม้ว่าโดยส่วนรวมแล้วจะเป็นชาติเดียวกันก็ตาม ในระยะเวลาตั้งแต่ ค.ศ.1766 ถึง ค.ศ.1780 อาณานิคมทั้งหมดก็มีรัฐธรรมนูญของตนเอง สถานะของการมีอำนาจอธิปไตยโดยบริบูรณ์ คงดำรงอยู่เช่นนี้จนกระทั่งมลรัฐต่าง ๆ 9 มลรัฐด้วยกันให้สัตยาบันรัฐธรรมนูญของสหพันธรัฐ ในวันที่ 21 มิถุนายน ค.ศ. 1788 ส่วนอีก 4 มลรัฐก็ได้ให้สัตยาบันอย่างรวดเร็วในภายหลัง มีการจัดตั้งรัฐบาลกลางในวันพุธแรกของเดือนมีนาคม ค.ศ. 1789 ดังนั้นรัฐบาลของสหรัฐอเมริกาจึงเป็นรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญ มีข้อสังเกตอยู่ประการหนึ่ง กล่าวกันว่ารัฐธรรมนูญสหรัฐนี้ มิได้ก่อตั้งโดยแต่ละมลรัฐ แต่มีข้อความในอารัมภบทว่า “เราประชาชนแห่งสหรัฐ เพื่อที่จะก่อตั้งสหภาพที่สมบูรณ์กว่าเดิม ก่อตั้งความยุติธรรม สถาปนาความสงบเรียบร้อยภายในจัดการคุ้มครองป้องกันร่วมกัน ส่งเสริมสวัสดิภาพ รักษาไว้ซึ่งเสรีภาพของมวลชาวเรา และของอนุชนสืบต่อมา”

จึงเห็นได้ในอารัมภบทมีข้อความเด่นมีอยู่ 2 คำ คือคำว่า ความยุติธรรม ซึ่งรัฐธรรมนูญก็ไม่บอกว่คำนี้หมายความว่าอย่างไร ดังนั้นผู้ร่างรัฐธรรมนูญจึงเห็นพ้องกันว่า ควรจะมีบทเพิ่มเติมเพื่ออธิบายความหมายของคำว่าความยุติธรรม จึงเกิดมีบทเพิ่มเติม 10 บทด้วยกัน ซึ่งบทหนึ่งถึงบทที่ 9 เรียก “Bill of Rights” บทเพิ่มเติมนี้มีผลใช้บังคับในวันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ. 1791 นับเป็นครั้งแรกที่มีการแจกแจงให้ประชาชนทราบว่าสิทธิอะไรบ้างที่รัฐบาลไม่อาจล่วงละเมิดได้ คำว่าความยุติธรรมก็มีความหมายแน่นอนตามกฎหมายปรากฏใน Bill of Rights ดังนั้น ถ้าหากบุคคลได้รับสิทธิเหล่านี้ เขาก็ได้รับความยุติธรรมตามกฎหมาย

คำที่นำสังเกตอีกคำหนึ่งคือคำว่า สบสุขา ซึ่งหมายความว่าประชาชนแต่ละคนสามารถที่จะดำรงชีวิตประจำวันได้โดยไม่มีใครมารบกวนความสงบสุขของตนเอง ซึ่งหมายความว่ากฎหมายเป็นสิ่งสูงสุด

ในรัฐธรรมนูญสหรัฐเองได้กล่าวถึงการพิจารณาโดยลูกขุนไว้ในมาตรา 3 ข้อ 2 วรรคที่ 2 ว่าการพิจารณาคดีอาญาทั้งหมดเป็นการพิจารณาโดยลูกขุน ยกเว้นการพิจารณาให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ (impeachment) แต่ไม่มีบทบัญญัติว่าการพิจารณาคดีแพ่งโดยลูกขุน บทบัญญัติเพิ่มเติมฉบับที่ 5 ของรัฐธรรมนูญกำหนดว่าบุคคลใดจะถูกพิจารณาในคดีที่มีโทษถึงประหารชีวิต หรือคดีอาญาดุกลกรรมหนักโทษโดยปราศจากการไต่สวนชี้ขาดจากคณะลูกขุนใหญ่ (Grand Jury) ไม่ได้ และบุคคลใดจะถูกบังคับให้เป็นพยานเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองในคดีอาญาไม่ได้ ในบทเพิ่มเติมที่ 6 กำหนดให้การพิจารณาคดีเป็นไปโดยรวดเร็วและเปิดเผย ท้ายที่สุดบทเพิ่มเติมที่ 7 กำหนดว่า ในการพิจารณาทางแพ่งตามคอมมอนลอว์ที่มูลค่าแห่งข้อพิพาทเกินกว่า 20 ดอลลาร์ สิทธิในการพิจารณาโดยลูกขุนย่อมได้รับการปกป้อง ข้อเท็จจริงที่ชี้ขาดโดยลูกขุนแล้วจะพิจารณาใหม่ในศาลสหรัฐแห่งใด ๆ ไม่ได้ เว้นแต่จะเป็นไปตามหลักกฎหมายคอมมอนลอว์

บทบัญญัติเพิ่มเติมที่ 5 และที่ 6 นี้ ใช้กับศาลสหรัฐและศาลมลรัฐ รัฐธรรมนูญของแต่ละมลรัฐก็มีบทบัญญัติทำนองคล้ายคลึงกันด้วย

สำหรับในแต่ละมลรัฐ อาณานิคมทั้ง 13 แห่งดำเนินการพิจารณาตามกฎหมายคอมมอนลอว์และกฎหมายลายลักษณ์อักษรของอังกฤษ จึงเป็นธรรมดาอยู่เองภายหลังปี 1776 ศาลในแต่ละมลรัฐคงรูปเดิมไว้โดยมีข้อจำกัดบ้าง แม้จะกล่าวกันว่า แต่ละมลรัฐจะได้รับเอาคอมมอนลอว์และกฎหมายลายลักษณ์อักษรของอังกฤษมาเป็นกฎหมายของตนเองก็ตาม ถ้ากล่าวเช่นนั้นดูจะกว้างเกินไป จึงเป็นการถูกต้องกว่าที่จะกล่าวว่ามลรัฐได้ยอมรับและรับเอาหลักการกฎหมายคอมมอนลอว์และพระราชบัญญัติต่าง ๆ ของอังกฤษที่มีผลกระทบต่อสิทธิของเอกชนและปฏิเสศกฎหมายมหาชนที่เกี่ยวกับการปกครองโดยมีรัฐบาลอยู่ภายใต้อำนาจกษัตริย์และรัฐสภา รัฐธรรมนูญของทุกมลรัฐต่างก็บัญญัติให้ประชาชนคงมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยลูกขุนต่อไป

อาศัยอำนาจที่แต่ละมลรัฐยังคงสงวนไว้ รัฐสภาของแต่ละมลรัฐย่อมมีสิทธิกำหนดคุณสมบัติและวิธีการคัดเลือกลูกขุน จำนวนลูกขุนซึ่งต้องยื่นฟ้องถ้ามีค่าชี้ขาดที่มีผลตามกฎหมาย หรือกำหนดว่าลูกขุนมีสิทธิที่จะชี้ขาดข้อเท็จจริงเท่านั้น หรือลูกขุนมีสิทธิที่จะกำหนดโทษหรือไม่

ขอบเขตของสิทธิที่จะได้รับพิจารณาคดีโดยลูกขุนนั้นคงมีอยู่เท่าที่ในขณะที่แต่ละมลรัฐตรากฎหมายรัฐธรรมนูญของตน ขอบเขตนี้ย่อมขยายได้ก็แต่โดยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ โดยลักษณะการเช่นนี้ ราษฎรในแต่ละมลรัฐย่อมเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกการพิจารณาคดีโดยลูกขุนในศาลมลรัฐโดยบทบัญญัติเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

การคัดเลือกลูกขุน

การใช้สิทธิขอให้พิจารณาโดยลูกขุน

ตามหลักวิธีพิจารณาความแพ่งของสหรัฐ คนที่มีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณา โดยลูกขุนจะต้องขอใช้สิทธินั้นเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน 10 วันหลังจากที่ได้ส่งคำคู่ความอันหลังสุด มิฉะนั้นจะถือว่าสละสิทธิที่ขอให้มีการพิจารณาโดยลูกขุน ในศาลชั้นต้นมลรัฐก็เช่นเดียวกัน ถ้าหากคู่ความที่มีสิทธิขอให้มีการพิจารณาโดยลูกขุนไม่ใช่สิทธิขอให้มีการพิจารณาโดยลูกขุนภายในระยะเวลาที่กำหนดก็ถือว่าสละสิทธิ แต่ตามหลักวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้นสหรัฐ ถ้าหากผู้พิพากษาเห็นสมควรอาจอนุญาตให้มีการพิจารณาโดยลูกขุนก็ได้ ถึงแม้จะไม่ได้ขอให้มีการพิจารณาโดยลูกขุน

คณะลูกขุน

คณะลูกขุนที่จะเป็นผู้พิจารณาข้อเท็จจริงซึ่งมีจำนวน 12 คนหรือน้อยกว่านี้ คัดเลือกจากคณะบุคคลจำนวนมากที่ศาลเรียกมายังศาลเพื่อจะคัดเลือกเป็นลูกขุน คณะลูกขุนจะต้องเป็นบุคคลที่คัดเลือกเอาตามบุญตามกรรมจากทุกมุมเมือง ไม่มีการเจาะจงตั้งบุคคล มิฉะนั้นจะถูกคัดค้านว่าการคัดเลือกมิได้เป็นไปตามบุญตามกรรม และการละเลยไม่คัดเลือกเอาจากบางส่วนของเมืองย่อมเป็นการขัดกับการคัดเลือกจากทุกมุมเมืองด้วยความเป็นธรรม

สำหรับการคัดค้านในประเด็นแรก ต้องดูว่าการคัดเลือกลูกขุนเป็นไปตามวิธีการกำหนดในกฎหมายหรือไม่ เช่น กฎหมายกำหนดให้นำชื่อผู้จะเป็นลูกขุนจำนวน 36 คนมาใส่ไว้ในกล่อง แล้วให้เด็กอายุไม่เกิน 10 ขวบเป็นคนจับรายชื่อขึ้นมา ข้อเท็จจริงปรากฏว่าเมื่อเด็กจับรายชื่อบุคคลที่จะมาเป็นลูกขุนขึ้นมา เจ้าหน้าที่ก็ปรึกษาหารือกันแล้วตัดสินใจจะเอาชื่อบุคคลใส่กลับเข้าไปในกล่องอีกหรือไม่ กรณีเช่นนี้ศาลตัดสินว่าทำให้ลูกขุนทั้งคณะที่ตั้งขึ้นมาเสียไปใช้ไม่ได้

สำหรับประเด็นที่สอง ต้องดูการยกเว้นบุคคลจากบางส่วนของชุมชน จะเป็นการทำให้คณะลูกขุนประกอบด้วยบุคคลจากทุกมุมเมืองของชุมชนอย่างเป็นธรรมหรือไม่ ศาลสูงสหรัฐเคยตัดสินว่าการจำกัดไม่ให้ผู้หญิงเข้าไปเป็นลูกขุนอย่างมีระบบนั้นเป็นความผิดพลาดของศาลที่มีผลให้อาจต้องกลับคำพิพากษาเสียได้ หรือในการจำกัดรายชื่อคนผิวดำที่อาจจะเรียกมาเป็นลูกขุนน้อยกว่าสัดส่วนของจำนวนคนผิวดำทั้งหมด เป็นการถือว่ามีความลำเอียงในเรื่องผิว เป็นต้น

สำหรับคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นลูกขุนนั้นกำหนดโดยรัฐบัญญัติของรัฐกลางหรือของรัฐ แล้วแต่กรณี เช่นตามรัฐบัญญัติของสหรัฐ กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นลูกขุนได้จะต้องมีอายุ 21 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลนั้นเป็นเวลา 1 ปี ไม่เป็นผู้เคยกระทำความผิดชั้นเฟลโลนี อ่านและเขียนภาษาอังกฤษได้ จะต้องเป็นผู้มีร่างกายและจิตใจสมบูรณ์เพียงพอที่จะเป็นลูกขุนได้ มีบุคคลบางประเภทที่ไม้อาจเป็นลูกขุนได้ เช่น ผู้เยาว์ คนต่างชาติ คนไม่สามารถอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ เป็นต้น มีบุคคลบางประเภทที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเป็นลูกขุน เช่น แพทย์ พนักงานดับเพลิง เจ้าหน้าที่ตำรวจ และบุคคลที่ถ้าหากว่ามาทำหน้าที่ลูกขุนแล้วจะได้รับความลำบากหรือความไม่สะดวกอย่างยิ่ง เช่นต้องสูญเสียรายได้ หรือมีความจำเป็นที่ต้องอยู่ในบ้าน เป็นต้น

เมื่อมีคดีศาลที่จะต้องพิจารณาโดยลูกขุน ผู้พิพากษาก็จะขอให้ผู้จะเป็นลูกขุนมาศาล ปกติจะเรียกมาเป็นจำนวนสองเท่าของผู้ต้องทำหน้าที่ลูกขุน แล้วเจ้าหน้าที่เขียนรายชื่อของบุคคลเหล่านั้นลงไปในกลุ่มที่ทำเป็นวงล้อแล้วหมุน เพื่อให้รายชื่อคนละคนไปเสมือนจะเป็นผู้จับรายชื่อผู้จะมาเป็นลูกขุนขึ้นมาจากวงล้อ จำนวน 12 ใบ ให้พอดีที่จะมาเป็นคณะลูกขุน คนที่ถูกเรียกชื่อก็เข้าไปนั่งในคอกลูกขุน (Jury Box) เมื่อได้ลูกขุนครบตามจำนวนแล้วลูกขุนทั้งหมดจะต้องสาบานตัวว่าจะตอบคำถามตามความจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติของตนเองในการมาเป็นลูกขุน การซักถามเพื่อให้ได้ความจริงนี้เรียกว่า Voir dire examination ซึ่งมีวัตถุประสงค์

- 1) เพื่อดูว่าผู้จะเป็นลูกขุนนั้นมีคุณสมบัติตามกฎหมายที่จะเป็นลูกขุนได้หรือไม่
- 2) เพื่อวินิจฉัยว่ามีเหตุเพียงพอที่จะคัดค้านลูกขุนคนหนึ่งคนใดโดยมีสาเหตุ
- 3) เพื่อให้ผู้กรณีได้ข่าวสารมากขึ้น เพื่อจะคัดค้านลูกขุนคนหนึ่งคนใดโดยไม่มีเหตุ

หลักวิธีพิจารณาคความแพ่งของสหรัฐบัญญัติว่า ศาลอาจอนุญาตให้คู่กรณีหรือทนายของคู่ความตรวจสอบผู้จะเป็นลูกขุน หรือศาลอาจทำการตรวจสอบเอง มีผู้พิพากษาเป็นจำนวนมากมักจะเริ่มการตรวจสอบด้วยคำถามว่า มีใครที่รู้จักกับคู่ความหรือทนายของคู่ความในคดีนี้ โปรดยกมือขึ้น ถ้ามีลูกขุนคนใดยกมือขึ้น ผู้พิพากษาก็จะซักถามลูกขุนที่

ยกมือนั้นต่อไป เมื่อผู้พิพากษาซักถามเสร็จแล้วก็จะอนุญาตให้ทนายของคู่ความซักถามต่อไป หลักวิธีพิจารณากำหนดว่า ผู้พิพากษาจะต้องให้โอกาสทนายของคู่ความตรวจสอบเพิ่มเติม ขอบเขตของการตรวจสอบขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้พิพากษา

การคัดค้านลูกขุนเป็นรายบุคคล

การคัดค้านลูกขุนมีวิธีการอยู่ 2 อย่างคือ

1. การคัดค้านโดยมีสาเหตุ (Challenge for Cause) ซึ่งชื่อก็บอกอยู่แล้วว่าเป็นการ ยกเอาเรื่องความสามารถของลูกขุนที่ไม่ต้องนั่งพิจารณาคดีหนึ่งคดีใดโดยเฉพาะ สาเหตุที่ ทำให้ลูกขุนไม่อาจนั่งพิจารณาคดีนั้นได้ คือ

(1) ขาดคุณสมบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

(2) มีความสัมพันธ์กับคู่ความหรือทนายของคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด โดยทาง สายโลหิตหรือโดยการสมรส

(3) มีความลำเอียงหรืออคติ

เมื่อทนายของคู่ความฝ่ายใดได้แสดงให้เห็นว่าลูกขุนคนใดไม่สมควรจะเป็นลูกขุน ในคดีที่กำลังพิจารณาอยู่ และผู้พิพากษาเห็นด้วยกับทนายความคนนั้น ลูกขุนคนนั้นก็จะ ถูกสั่งให้พ้นจากหน้าที่ และคัดเลือกบุคคลอื่นมาเป็นลูกขุนแทนบุคคลที่ถูกสั่งให้พ้นหน้าที่ไป

2. ทนายมีสิทธิที่จะคัดค้านลูกขุนโดยระบุสาเหตุได้ไม่จำกัดจำนวน ถ้าหากผู้พิพากษา ไม่เห็นด้วยกับการคัดค้านลูกขุนคนหนึ่งคนใดและไม่สั่งให้ลูกขุนคนนั้นพ้นจากหน้าที่ ซึ่งทนายความ เกรงว่าลูกขุนที่ตนคัดค้านนั้นจะไม่พอใจ และจะเป็นผลร้ายต่อคดีของตน ทนายความก็อาจ ใช้วิธีคัดค้านโดยไม่ต้องระบุสาเหตุ ที่เรียกว่า “Peremptory Challenge” ซึ่งมีผลเท่ากับเป็น การบอกกับศาลว่าตนเองไม่สามารถให้เหตุผลได้ แต่ตนเองไม่ต้องการให้ลูกขุนคนนั้นนั่ง พิจารณาคดีนี้ วิธีการคัดค้านโดยไม่ระบุเหตุผลนี้จะต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง เพราะในคดี หนึ่ง ๆ ทนายความของคู่ความแต่ละฝ่ายมีสิทธิคัดค้านลูกขุนโดยไม่ต้องระบุสาเหตุ (Peremp- tory Challenge) ได้ไม่เกิน 3 คน

เมื่อได้ลูกขุนครบ 12 คน หลังจากรับการคัดค้านและได้คนใหม่มาแทนแล้ว เจ้าหน้าที่ ก็จะให้ลูกขุนทั้งหมดสาบานตัวตามคำบอก หลังจากทีลูกขุนสาบานตัวแล้ว ศาลก็จะเริ่ม พิจารณาคดี

การพิจารณา โจทก์มีหน้าที่นำสืบก่อนในการเสนอพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนคำฟ้องของ ตนเอง ก่อนอื่นคู่ความทั้ง 2 ฝ่ายแถลงเปิดคดีซึ่งจะเป็นการอธิบายคดีฝ่ายตนเองให้ลูกขุน

ทราบเพื่อลูกขุนจะได้เข้าใจพยานหลักฐานดีขึ้น ในบางกรณีรัฐฉันทจะไม่รื้อต่อเมื่อลมเปิดคดีจนกว่าจะถึงเวลาที่ตนจะเริ่มพินิจวินิจฉัยคดีของตนเอง ต่อจากนี้โจทก์ก็จะพินิจคัดค้านการพินิจส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นพยานนอกสาร แต่ในคดีเกี่ยวกับธุรกิจพยานนอกสารอาจมีจำนวนมากก็ได้ ลักษณะหนึ่งของระบบการพิจารณาแบบผู้กล่าว (adversary) คือพยานที่มานั้นเป็นพยานของฝ่ายโจทก์หรือฝ่ายจำเลยโดยเฉพาะ ไม่ใช่พยานของศาล ศาลอาจออกหมายเรียกบุคคลที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลมาศาลและให้ถ้อยคำหรือให้ส่งพยานวัตถุหรือพยานเอกสารก็ได้ ถ้าหากบุคคลนั้นไม่สมัครใจมาศาล ตามปกติผู้ความทั้งสองฝ่ายมีสิทธิที่จะให้การ บุคคลแรกที่ถูกร่วมให้การที่ออกพยาน ได้ก่อนเขย่นไปโยทก์เพื่อที่ทนายฝ่ายโจทก์จะได้ซักถามถึงความจำเป็นประโยชน์แก่คดีของโจทก์ โดยพยานจะต้องสาบานตัวก่อนว่าจะพูดแต่ความจริง ถ้าหากความของพยานโจทก์นั้นจะเป็นไปตามความของทนายโจทก์ที่ฟ้องให้ ในสหรัฐอเมริกาทนายความมักจะปรึกษากับ พยานขอความตนเองก่อนการพิจารณาเพื่อมิให้เป็นการเสียเวลาและระบอบการป้องกันมิให้พยานให้การอันเป็นปฏิปักษ์กับตนเอง ซึ่งย่อมเป็นการไม่ถูกต้องถ้าทนายความจะถือโอกาสนี้ซักซ้อมกำหนดคำให้การของพยานเป็นการล่วงหน้า หลังจากที่โจทก์ซักถาม (direct examination) พยานของตนแล้ว ฝ่ายจำเลยก็ได้รับอนุญาตให้ถามค้านได้เมื่อให้ข้อเท็จจริงที่ปรากฏสืบบางส่วนก็ดี หรือยังไม่เคยปรากฏเลยก็ดี ให้ปรากฏชัดขึ้นหรือปรากฏขึ้น เมื่อให้เป็นประโยชน์แก่คดีของตน เพื่อชี้ให้เห็นความขัดแย้งแห่งคำพยานหรือโจมตีพยานว่าไม่น่าเชื่อถือ เมื่อจากพยานที่เรียกขึ้นให้การนั้นเป็นพยานโจทก์ ดังนั้น สักขีในการถามค้านนั้นย่อมสำคัญยิ่ง แต่อาจมีการตั้งพยานและถามค้านพยานอีกครั้งหนึ่ง ผู้พิพากษาจะถามพยานก็ได้แต่หน้าที่ของการซักถามพยานเพื่อให้ได้ความจริงขึ้นอยู่กับทนายความ ฝ่ายตรงข้าม หลังจากนั้นพยานคนอื่น ๆ ก็ถูกเรียกมาให้การเป็นพยานและอาจมีการยื่นพยานนอกสารหรือพยานวัตถุ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ในลักษณะพยาน หลังจากที่โจทก์ได้เสนอพยานหลักฐานแล้ว ก็จะพินิจคดีของตนเองไว้เพียงเท่านี้

ถึงจุดนี้โจทก์ก็จะได้เสนอพยานหลักฐานอย่างเพียงพอในประเด็นต่าง ๆ ที่ตนมีการพินิจพินิจ เพื่อให้ลูกขุนตัดสินใจให้โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดี ถ้าฝ่ายจำเลยสามารถโต้แย้งการยื่นคำร้องขอให้ศาลยกฟ้องเสีย หรือขอให้ศาลตัดสินให้ฝ่ายจำเลยชนะคดีประเด็นจึงมีอยู่ว่าตามพยานหลักฐานของโจทก์เท่าที่ปรากฏอยู่ในขณะนี้เพียงพอที่ลูกขุนทั่วไปจะตัดสินให้โจทก์ชนะคดีหรือไม่ ประเด็นนี้ถือกันว่าเป็นประเด็นข้อกฎหมายมากกว่าเป็นประเด็นข้อเท็จจริง และผู้พิพากษาแต่ผู้เดียวเป็นผู้ชี้ขาดคำร้องนี้ ถ้าหากศาลเห็นด้วยกับคำร้องยกฟ้อง ย่อมทำการพิจารณาคดีสิ้นสุดลง และเป็นภาระชี้ขาดประเด็นข้อพิพาทแห่งคดี ถ้าหาก

ศาลยกคำร้องเสียจำเลยยอมมีหน้าที่ดำเนินคดีต่อไป

จำเลยยอมมีหน้าที่นำพยานหลักฐานมาเสนอต่อศาลทำนองเดียวกับที่โจทก์ดำเนินการมาแล้ว คราวนี้ฝ่ายโจทก์มีสิทธิที่จะถามค้านจำเลย เมื่อจำเลยนำพยานหลักฐานมาสืบจนหมดสิ้นแล้ว ฝ่ายโจทก์อาจนำพยานหลักฐานมาหักล้างได้ หลังจากได้สืบพยานจนหมดสิ้นแล้ว ทั้งสองฝ่ายอาจยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ลูกขุนตัดสินให้ฝ่ายตนเป็นฝ่ายชนะ โดยอาศัยเหตุผลที่ว่าตามพยานหลักฐานที่ปรากฏอยู่ ลูกขุนคงจะตัดสินให้ฝ่ายตนเป็นผู้ชนะคดี

ตามทางปฏิบัติของวิธีพิจารณาความสมัยใหม่ ผู้พิพากษาไม่จำเป็นต้องทำตามแบบแผนในการสั่งให้ลูกขุนชี้ขาดตามความเหมาะสม ถ้าหากศาลสั่งยกคำร้องเสีย การพิจารณาก็จะดำเนินต่อไปจนเสร็จสิ้น ท้ายที่สุดคู่ความก็จะแถลงปิดคดีของตนเอง ในบางมลรัฐฝ่ายโจทก์เป็นผู้แถลงปิดคดีก่อน แล้วจำเลยจึงเป็นฝ่ายแถลงปิดคดี โจทก์ยังมีสิทธิแถลงกล่าวแก้อีกครั้งหนึ่ง ส่วนมลรัฐอื่น ๆ ก็กำหนดให้ฝ่ายจำเลยเป็นฝ่ายแถลงปิดคดีของตนเองก่อน แล้วโจทก์จึงเป็นฝ่ายแถลงปิดคดีของตนตามหลัง คำแถลงปิดคดีจะต้องจำกัดอยู่ในขอบเขตของพยานหลักฐานที่ได้นำเสนอต่อศาล และคู่กรณีจะต้องพยายามชักจูงให้ลูกขุนตัดสินคดีให้ฝ่ายตนเป็นผู้ชนะคดีโดยการวิเคราะห์จากพยานหลักฐาน เสร็จแล้วผู้พิพากษาจะเป็นผู้กำหนดข้อกฎหมายให้ลูกขุนวินิจฉัยชี้ขาดข้อเท็จจริงตามหลักกฎหมายที่ผู้พิพากษาเป็นผู้วางแนวทางเอาไว้ให้ ก่อนที่จะจบคำเบิกความของทั้งสองฝ่าย คู่ความอาจยื่นคำเสนอแนะข้อกฎหมายที่ตนต้องการให้ลูกขุนวินิจฉัยชี้ขาดข้อเท็จจริงตามข้อเสนอแนะของตนและผู้พิพากษาเองก็อาจเปิดเผยต่อคู่ความทั้งสองฝ่ายว่าตนจะเสนอแนะข้อกฎหมาย (Instructive) ต่อลูกขุนอย่างไร เพื่อว่าคู่ความทั้งสองฝ่ายจะได้กำหนดข้อโต้แย้งไปในแนวของคำเสนอข้อกฎหมายนี้ได้ มีศาลในบางมลรัฐที่การให้คำเสนอแนะข้อกฎหมายอาจกระทำก่อนการเสร็จสิ้นการสืบพยาน

ในระหว่างศตวรรษที่ 19 อำนาจของผู้พิพากษาลดลงไปมาก เนื่องจากความเชื่อมั่นในความสามารถของบุคคลธรรมดาที่ทำหน้าที่เป็นลูกขุน และความทรงจำที่ไม่ดีนักเกี่ยวกับกรณีที่ผู้พิพากษาลำเอียงและใช้อำนาจเด็ดขาดเมื่อเป็นตัวแทนของกษัตริย์ในการควบคุมอาณานิคม เมื่อบทบาทของผู้พิพากษาน้อยลงเท่าใด ลูกขุนก็มีบทบาทมากขึ้นเท่านั้น และทนายความฝ่ายจำเลยก็มีบทบาทมากขึ้นโดยทางอ้อมด้วย ลักษณะอันหนึ่งของการที่ผู้พิพากษามีบทบาทน้อยมากในการพิจารณาคดีเห็นได้จากคำเสนอแนะข้อกฎหมายของผู้พิพากษาในมลรัฐส่วนมากจะต้องไม่มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับน้ำหนักของพยาน

หลักฐานหรือความเชื่อถือได้หรือไม่ของพยานบุคคล คำเสนอแนะข้อกฎหมายของผู้พิพากษา นั้นจะต้องจำกัดอยู่เฉพาะหลักกฎหมายอันที่จะใช้เป็นแนวทางสำหรับการชี้แจงน้ำหนักพยาน เท่านั้น มีหลายมลรัฐที่ห้ามมิให้ผู้พิพากษาสรุปพยานหลักฐานที่น่าสับสนในศาล ในบางมลรัฐ ก็ห้ามการให้คำเสนอแนะข้อกฎหมายด้วยวาจา คำเสนอแนะข้อกฎหมายจะต้องเป็นลายลักษณ์อักษร ข้อจำกัดเช่นนี้ดูจะไม่เป็นที่พอใจของนักกฎหมายนัก อย่างไรก็ตามในปัจจุบันบทบาทของผู้พิพากษามีแนวโน้มที่จะขยายกว้างขวางมากขึ้นกว่าเดิม

สำหรับการพิจารณาที่ไม่มีลูกขุนนั้น ก็ไม่จำเป็นต้องมีคำเสนอแนะข้อกฎหมาย ถ้าคู่ความมีคำร้องต่อศาล ผู้พิพากษาอาจจะแถลงด้วยวาจาถึงข้อกฎหมายที่จะนำมาใช้ในการชี้ขาดคดีก็ได้

หลังจากที่ศาลให้คำเสนอแนะข้อกฎหมายแล้ว ลูกขุนทั้งหมดจะเข้าไปในห้องลูกขุน (jury room) เพื่อจะได้ใช้พิจารณาเหตุไคร่ครวญพยานหลักฐานที่ตนได้รับฟังมาในการพิจารณาคดี บุคคลอื่นไม่อาจเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเป็นอันขาด จนกว่าจะได้มีคำชี้ขาดตัดสิน (verdict) ซึ่งอาจต้องใช้เวลาเป็นชั่วโมงๆ หรือเป็นเวลาหลายวันก็ได้ สำหรับในคดีแพ่งแล้ว การที่จะชี้ขาดว่าฝ่ายใดเป็นผู้ชนะในคดีนั้น ก็ต้องอาศัยน้ำหนักข้างมากของพยานหลักฐาน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ข้อเท็จจริงของทั้งสองฝ่ายเท่าที่ปรากฏของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นไปได้มากกว่าของอีกฝ่ายหนึ่งนั่นเอง ตามประวัติศาสตร์คำชี้ขาดตัดสินของลูกขุนทั้ง 12 คนจะต้องเป็นเอกฉันท์ แต่หลักเกณฑ์อันนี้ก็มีการเปลี่ยนแปลงโดยรัฐธรรมนูญ หรือบทบัญญัติกฎหมายลายลักษณ์อักษรอื่น ในบางมลรัฐถ้าหากคู่ความยินยอมทั้งสองฝ่าย คำชี้ขาดตัดสินของลูกขุนก็ไม่ต้องเป็นมติเอกฉันท์ก็ได้ ถ้าหากลูกขุนไม่สามารถชี้ขาดตัดสินได้โดยคะแนนเสียงเอกฉันท์ เราเรียกว่า "The hung jury" ซึ่งจะเกิดขึ้นไม่บ่อยครั้งนัก ถ้าหากว่าลูกขุนไม่อาจชี้ขาดได้ เนื่องจากไม่ได้คะแนนเสียงตามที่กฎหมายกำหนด ลูกขุนทั้งหมดจะถูกสั่งให้พ้นจากหน้าที่ และจะต้องดำเนินการคัดเลือกลูกขุนและทำการพิจารณาคดีนั้นใหม่ทั้งหมด บางแห่งอาจมีการถามลูกขุนว่าจะชี้ขาดให้โจทก์หรือจำเลยเป็นฝ่ายชนะโดยเปิดเผยในศาล เพื่อต้องการจะนับคะแนนการชี้ขาดให้ได้ตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้ คำชี้ขาดตัดสินของลูกขุนอาจเป็นคำชี้ขาดในลักษณะทั่วไป (general verdict) กล่าวคือ เป็นเพียงชี้ว่า ฝ่ายใดเป็นผู้ชนะคดีพร้อมทั้งกำหนดค่าสินไหมทดแทนตามควรแก่กรณี บางครั้งลูกขุนต้องให้คำชี้ขาดพิเศษ (special verdict) กล่าวคือ ลูกขุนจะต้องตอบคำถามข้อเท็จจริงบางอันที่ผู้พิพากษาดังคำถามขึ้นมา อาศัยรากฐานจากคำตอบของลูกขุนนี้เอง ผู้พิพากษาจะเป็นผู้ชี้ขาดคดีในบางท้องที่ผู้ทำหน้าที่หัวหน้าลูกขุนที่เรียกกันว่า foreman จะเป็นผู้กล่าวคำชี้ขาดแทนลูกขุนทั้งหมดด้วยวาจา บางท้องที่ก็กำหนดให้เขียนคำชี้ขาดลงบนแผ่นกระดาษโดยมีหัวหน้าลูกขุน

ลงนามกำกับ และลูกขุนทั้งหมดจะเป็นผู้แสดงความยินยอมเห็นชอบกับคำชี้ขาดในศาล เมื่อหัวหน้าลูกขุนอ่านคำชี้ขาดตัดสินคดี หลังจากที่ศาลได้รับคำชี้ขาดแล้ว ก็จัดการให้ลูกขุนทั้งหมดพ้นหน้าที่ไป การพิจารณาก็เป็นอันเสร็จสิ้น ถ้าการพิจารณาเป็นแบบไม่มีลูกขุน ผู้พิพากษาเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และเป็นผู้เขียนความเห็นของคำพิพากษาด้วย ถ้ามีปัญหาข้อเท็จจริงสำหรับเอกคดี และกฎหมายคอมมอนลอว์ ผู้พิพากษาจะต้องเป็นผู้วินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงสำหรับปัญหาเอกคดี แทนที่จะให้ลูกขุนเป็นผู้วินิจฉัย

หลังจากที่ลูกขุนได้ชี้ขาดแล้ว ฝ่ายที่แพ้คดีอาจยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ โดยอาศัยเหตุต่าง ๆ รวมทั้งความผิดพลาดของกระบวนการวิธีพิจารณาของศาล ในการชี้ขาด อนุญาตให้รับฟังพยานหลักฐานบางอย่าง หรือความผิดพลาดในการให้คำแนะนำข้อกฎหมายของผู้พิพากษา หรือว่าคำชี้ขาดของลูกขุนขัดกับน้ำหนักของพยานหลักฐาน ถ้าหากผู้พิพากษาเห็นว่าค่าสินไหมทดแทนต่ำหรือสูงเกินควรโดยขาดเหตุผลอันสมควร ผู้พิพากษาอาจใช้วิธีการที่เรียกว่า *additur* หรือ *remittitur* เพื่อเพิ่มหรือลดจำนวนตามที่เห็นสมควร และอาจสั่งให้มีการพิจารณาคดีใหม่ได้ ถ้าหากการเปลี่ยนแปลงจำนวนค่าสินไหมทดแทนนี้ไม่เป็นที่ยอมรับของคู่ความ ฝ่ายแพคดียังอาจร้องขอให้ศาลชี้ขาดให้ตนชนะคดีโดยไม่ต้องคำนึงถึงคำชี้ขาดของลูกขุน (*judgment notwithstanding the verdict*) หรือเรียกเป็นภาษาลาตินว่า “*non obstante verdicto*” คำชี้ขาดของศาลโดยไม่ต้องคำนึงถึงคำชี้ขาดของลูกขุนนี้มีผลเท่ากับเป็นการลบล้างคำชี้ขาดของลูกขุนนั่นเอง เป็นการชี้ขาดของศาลว่าพยานหลักฐานเท่าที่มีอยู่ไม่เพียงพอตามกฎหมายที่จะก้าวขึ้นการชี้ขาดได้ ดังนั้น จึงตัดสินให้อีกฝ่ายหนึ่งชนะคดีไป แต่ทั้งนี้ผู้ที่ขอให้ศาลชี้ขาดให้ตนชนะคดีโดยไม่ต้องคำนึงถึงคำชี้ขาดของลูกขุนนั้นจะต้องเคยขอให้ศาลชี้ขาดให้ตนเป็นฝ่ายชนะคดีโดยอาศัยเหตุผลตามลักษณะของพยานหลักฐานเท่าที่ปรากฏนั้น ลูกขุนทั่ว ๆ ไปจะต้องชี้ขาดให้ตนเป็นฝ่ายชนะคดีมาก่อน และศาลได้ยกคำร้องนั้นเสีย เหตุผลของการที่ขอให้ศาลชี้ขาดให้ตนเป็นผู้ชนะคดีโดยไม่ต้องคำนึงถึงคำชี้ขาดของลูกขุนก็เป็นเช่นเดียวกับเหตุผลของกรณีที่กล่าวมาแล้วก่อนหน้านี้

ผู้พิพากษามีความรู้สึกรู้สึกพอใจที่จะชี้ขาดให้อีกฝ่ายหนึ่งชนะคดีโดยไม่ต้องคำนึงถึงคำชี้ขาดของลูกขุนโดยถือว่าเป็นข้อกฎหมาย ซึ่งถ้าหากศาลอุทธรณ์กลับคำชี้ขาดของผู้พิพากษานั้นเสีย ศาลอุทธรณ์ย่อมพิพากษาคดีนั้นได้เลย เนื่องจากมีคำชี้ขาดของลูกขุนอยู่ก่อนแล้ว เป็นการประหยัดเวลาและไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการพิจารณาคดีใหม่ และผู้พิพากษาก็มีเวลาในการไต่กรวดงูว่าจะชี้ขาดให้อีกฝ่ายหนึ่งชนะคดีหรือไม่มากกว่า ในที่สุดสมมุติว่าศาลได้ยกคำร้องต่าง ๆ ที่คู่ความร้องขอต่อศาลภายหลังมีคำชี้ขาดของลูกขุนแล้ว ศาลก็

พิพากษาไปตามคำชี้ขาดนั้น ตามปกติคำพิพากษาจะกำหนดให้ฝ่ายที่แพ้คดีชำระค่าฤชาธรรมเนียมคดีโจทก์ซึ่งเป็นฝ่ายชนะคดีได้ชำระแก่ศาลไว้ก่อนแล้ว แต่ไม่รวมถึงค่าจ้างทนายความ ถ้าฝ่ายที่แพ้คดีไม่ยอมชำระเงินตามคำพิพากษาก็อาจมีการบังคับคดีโดยวิธีการต่างๆ เช่น มีการยึดทรัพย์โดยเจ้าพนักงานของศาล แล้วนำไปขายเพื่อนำเอาเงินมาชำระแก่ผู้ชนะคดีตามคำพิพากษาต่อไป

